

(5) ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ, ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ, ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਹਦਾਇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਟਾਪ-ਗੈਪ ਜਾਂ ਐਡਹਾਕ ਵਿਵਸਥਾ 'ਤੇ, ਉਹ ਇਸ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਸਾਮੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(6) ਐਸ.ਕੇ. ਵਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਓਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (4), ਐਡਹਾਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਰਥਾਤ "ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਬਦ 'ਐਡ. hoc' ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, "ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਓਡਹਾਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਸਥਾਈ, ਅਰਧ-ਸਥਾਈ, ਅਤੇ ਅਸਥਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਉਲਟ, ਓਡ-ਹਾਕ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਚਨਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੁਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਟਾਪ-ਗੈਪ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ।

(7) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਬੇੜਨ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਓਵਰ-ਰੋਲਡ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ।

(8) ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜੇ. ਐੱਸ. ਟੀ

(ਪੂਰਾ ਬੈਂਚ)

ਐਮਆਰ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਸਐਸ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ. ਜੇ.

ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਈ. ਆਰ. ਐਸ. - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1984 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2402 ।

16 ਦਸੰਬਰ, 1992

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਕਲਾਮ 226 ਅਤੇ 227 — ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਮਿਤੀ 10 ਦਸੰਬਰ, 1959 — ਵਿਭਾਗੀ ਇਨਕੁਆਰੀ — ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ—ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ .28 ਜੁਲਾਈ, 1972 ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ— 27 ਜੁਲਾਈ, 1982 ਨੂੰ 10 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ— 9 ਅਗਸਤ, 1982 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਵਾਬ— 1992 ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ— ਲਾਇਬਲ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ - ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ - ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨਾ - ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ/ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਖੁਦ 28 ਜੁਲਾਈ, 1972 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਦਸ ਸਾਲ ਲੱਗ ਗਏ ਸਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ 9 ਅਗਸਤ, 1982 ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਸ ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।
(ਪਰਾ ੪)

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਲਦੀ ਨਿਪਟਾਰੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਵੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕੈਰੀਅਰ ਬਾਰੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਪਰ; ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ/ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ/ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ/ਮੰਤਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ (ਕੌਂਸਲ ਆਫ) ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮੰਤਰੀਆਂ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ, ਇੱਕ ਫਿੱਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। (ਪਰਾ ੩)

ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਵੀ. ਸਟੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼, ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 665 ਆਫ 1977, 22 ਫਰਵਰੀ 1977 (ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ) ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
(ਰੋਕਿਆ ਹੋਇਆ)

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ -

- (a) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੰਬਿਤ ਜਾਂਚ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ;
- (b) ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਲਈ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤਲਬ ਕਰਨਾ;
- (c) ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ;
- (d) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਕਲੈਕਟਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ (ਈ) ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ. ਵੀ. ਸਹਿਗਲ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ 26 ਅਕਤੂਬਰ 1987 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਮ. ਆਰ. ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਗਰੇਵਾਲ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ, ਜੇ. ਐੱਲ. ਗੁਪਤਾ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ 16 ਦਸੰਬਰ, 1992 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਗੁਰ ਰਤਨ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਜੀ. ਕੇ. ਚਤਰਥ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨਾਲ ਐਸ. ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ, ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ.
ਪੰਜਾਬ, ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਮੈਣੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਮ. ਆਰ. ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਜੇ.

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਗੋ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਲ 1970 ਵਿੱਚ ਲਾਲੜੂ, ਤਹਿਸੀਲ ਰਾਜਪੁਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਿਸੀਵਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ (ਸਿਵਲ), ਰਾਜਪੁਰਾ। ਉਸ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਸਬੰਧੀ ਕੁਝ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਕਾਰਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਕ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ 28 ਜੁਲਾਈ, 1972 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੇ ਦਹਾਕੇ ਤੱਕ ਲਟਕਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਓ. 27 ਜੁਲਾਈ, 1982 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ 9 ਅਗਸਤ, 1982 ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਲਟਕਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਆਖਰਕਾਰ, 26 ਅਕਤੂਬਰ, 1983 ਨੂੰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਨੀਤੀਗਤ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 12277-ਵੀ (ਵੀ) ਰਾਹੀਂ, 26 ਅਕਤੂਬਰ, 1983 ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। 1)-59/13470. ਮਿਤੀ 10 ਦਸੰਬਰ, 1959 ਤੋਂ

ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ, ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ। ਇਹਨਾਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਬਸਟਰੈਕਟ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"3. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਵਿਹਾਰਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਹਨ: -

- (i) ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
- (ii) ਇੰਚਾਰਜ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (iii) ਨੌਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸਤਾਰ, ਭਾਵ, ਮਿਆਦ (i) ਅਤੇ (ii) ਉਪਰੋਕਤ ਲਈ ਪੂਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

4. ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

5. ਇਹ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ।

(2) ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਜਗੀਰਗ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ 3 ਕੇਸ,

(1) ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ਤਾ

ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ: -

“ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ 10 ਦਸੰਬਰ, 1959 ਦੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਸਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਕੈਬਨਿਟ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। 9 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ. ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਅੱਤਲੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।' ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

(1) 1977 ਦਾ CWP 665, 22 ਫਰਵਰੀ, 1977 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਏ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ।”

ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਬੀ. ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (1977 ਦੇ ਸੀ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰ. 865 ਵਿੱਚ) ਨੇ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(3) ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਹੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਖਰਚੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰਦਾਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਮਦਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕੈਰੀਅਰ ਬਾਰੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪੈਂਡਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਪਰ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਕਿਨੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਨੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ/ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ/ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ/ਮੰਤਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ, ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ (ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ

ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹਨਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ, ਇੱਕ ਫਿੱਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ 1977 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 665 (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਨਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(4) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਵੀਹ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਖੁਦ 28 ਜੁਲਾਈ, 1972 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ 10 ਸਾਲ ਲੱਗ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ 9 ਅਗਸਤ, 1982 ਨੂੰ ਫਿਰ ਦਸ ਸਾਲ ਬੀਤ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਰਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ, (2) ਵਿਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਪੈਰਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

“4. 16 ਦਸੰਬਰ, 1987 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਠੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਮੈਰਿਟ 'ਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। . ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਜੋ ਜਾਂਚ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸਨ, ਉਹ ਸਾਲ 1975-1977 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਈਆਂ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ, ਜੋ ਕੋਈ ਹਨ, ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰੈਲ 1977 ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਕਤ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਵਿੱਚ

ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਗੈਰਵਾਜ਼ਬ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਚਾਰਜ ਮੀਮੋ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

(5) ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜੇ. ਐੱਸ. ਟੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ